

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Херсонський інститут

Кафедра менеджменту та економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Херсонського інституту

ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

Петричук С.І

«29» серпня 2024 р.

**Схвалено на засіданні кафедри
менеджменту та економіки**

Протокол №1 від «29» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри Жук І.І.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи корпоративного управління

Спеціальність

073 Менеджмент

Освітній рівень

Перший (бакалаврський)

Освітня програма

Менеджмент

Розробник (-и) силябусу навчальної дисципліни:

ЧЕРВІНСЬКА Любов Петрівна, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту та економіки Херсонського інституту

Викладач:

ЧЕРВІНСЬКА Любов Петрівна, Доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту та економіки Херсонського інституту

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри менеджменту та економіки

Протокол від 29.08.2024 № 1

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва дисципліни	Основи корпоративного управління
Шифр і назва спеціальності	073 Менеджмент
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредити/120 год. Лекції: 28 год.; Семінарські, практичні заняття: 28 год.; Самостійна робота: 64 год.
Терміни вивчення дисципліни	7 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	іспит
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація. Комунікація.

ПІБ викладача	ЧЕРВІНСЬКА Любов Петрівна
Науковий ступінь	Доктор економічних наук
Вчене звання	професор
Посада	професор кафедри менеджменту та економіки Херсонського інституту
Напрями наукових досліджень	управління персоналом та економіка праці, інноваційної діяльності, соціальної відповідальності бізнесу, менеджменту.
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	https://scholar.google.com.ua/citations?user=x4PRLREAAAJ&hl=uk
E-mail:	0661245689@ukr.net
Контактний телефон викладача	066 124 56 89
Телефон кафедри	096 774 24 53
Портфоліо викладача на сайті інституту	https://ks.maup.com.ua/zagalna-informacija/kafedry/menedzhmentu-organizacij/sklad-kafedry

1. Коротка анотація до дисципліни.

Активізація процесу ринкового реформування економіки України на мікро- і макрорівнях призвела до формування корпоративного сектора, як базового серед нових організаційно-правових форм господарювання. Зокрема, виникнення корпоративного сектору, який представлений в основному акціонерними товариствами, обумовило потребу в утворенні принципово нової системи управління. Виходячи з цього, створення належної системи корпоративного управління стало важливою складовою структурної трансформації економіки, що обумовило актуальність розробки і впровадження нової навчальної дисципліни у програми підготовки економістів, менеджерів у вищих навчальних закладах.

Корпоративне управління як напрям у менеджменті необхідно детально вивчати в сучасних умовах ринкової економіки, що синтезує можливість раціонально управляти діяльністю відкритих акціонерних товариств і визначити баланс інтересів акціонерів та держави в межах норм чинного законодавства.

Програма дисципліни «Основи корпоративного управління» передбачає системи викладення основ теорії та практики управління корпоративними підприємствами в умовах ринкової економіки та реалізації новаторських рішень, що мають довготривалі соціальні наслідки.

2. Метою вивчення дисципліни є:

- ознайомитися з сутністю та принципами корпоративного управління з метою формування економічного мислення щодо раціонального господарювання в умовах ринкових економічних відносин;

- набути необхідних навичок і вмінь корпоративного управління;
- оволодіти корпоративною культурою підприємницької діяльності.

3. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- визначення сутності та принципів корпоративного управління;
- засвоєння методів корпоративного управління;
- засвоєння принципів управління на основі цінних паперів;
- визначення та вирішення проблеми управління корпоративними правами власників;
- набуття навичок організації загальних зборів акціонерів;
- засвоєння функцій, компетенцій та правил формування основних організаційних структур акціонерного товариства.

4. Формат курсу: очний (offline) та/або дистанційний (online)

5. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Інтегральна компетентність:

ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

Спеціальні компетентності:

СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо

СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

СК16. Здатність організовувати та проводити ділові зустрічі і переговори з партнерами та іншими суб'єктами економічної діяльності, підтримувати ділові контакти, використовуючи сучасні технічні засоби, засоби зв'язку та інформаційні технології.

СК17. Здатність підтримувати сприятливий соціально-психологічний клімат в колективі, налагоджувати ефективну взаємодію в команді, створювати сприятливі умови для навчання та саморозвитку персоналу підприємства.

Результати навчання:

РН3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

РН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

РН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

РН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

РН7. Виявляти навички організаційного проектування.

РН10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

РН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

РН13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

РН14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.

6. Тривалість курсу. 120 годин (4 кредити ЄКТС), з них: 56 годин аудиторної роботи; 64 годин – самостійної роботи.

7. Статус дисципліни: обов'язкова.

8. Пререквізити: «Менеджмент», «Стратегічний менеджмент», «Управління бізнесом», «Управлінське консультування» тощо.

9. Технічне й програмне забезпечення / обладнання мультимедійний проектор та

комп'ютер для проведення аудиторних занять, доступ студентів до Інтернету.

10. Політика курсу:

- Передбачає роботу в команді.
- Виконання завдань у встановлений термін.
- Відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.
- Презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.
- Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

11. Зміст дисципліни: Курс дисципліни «Основи корпоративного управління» складається з двох модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та практичної (семінарської) частин:

Змістовний модуль 1. «Базові основи корпоративного управління» (лекційні теми 1-5, семінарські теми 1-4).

Змістовний модуль 2. «Формування і реалізація корпоративних інтересів» (лекційні теми 6-10, семінарські теми 5-7).

12. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є лекційні та практичні заняття, консультації.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекцій з використанням технології кооперативного навчання (особистісного навчання та пошукової діяльності) завдяки використанню на заняттях психологічних тренінгів, різних видів ігор, вивчення проблемних ситуацій тощо.

Тобто використовувалась особистісна модель навчання. Вона включає:

Розвиваюча модель навчання – пошукова діяльність студентів.

Активізуюча модель навчання – активний діалог спілкування, розгляд проблемних ситуацій.

Формуюча модель – програмоване навчання, а саме залучення розумової діяльності.

Збагачувальна модель – використання засобів індивідуалізації навчальної діяльності студента.

Зокрема для студентів використовують ігри, практичні вправи, використання наочних прикладів, що стимулює навчання та робить його процес цікавим.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу технічними засобами навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні семінарських та практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання як робота у групах та індивідуально з використанням технологій розвитку практичного мислення, що підвищує розумове навчання студентів. Під час практичних занять використовуються рольові ігри, дискусії, обговорення ситуацій, вирішення проблем, побудова стратегій розвитку, обґрунтування ситуацій із практики, виконання конструктивних проектів, зокрема підготовка курсового проекту по індивідуальній темі та об'єкту дослідження, використання ігор-розминок.

Ви працюєте з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет (див. рекомендовану літературу), під час занять виконуєте усні та письмові завдання, виступаєте з доповідями і презентаціями, підготовленими як групою так і індивідуально, моделюєте поведінку у конкретних професійних ситуаціях.

13. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна к-лькість балів	кількість одиниць	максимальна к-лькість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3
Робота на семінарському занятті	10	4	40	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом	-		79		68
Максимальна кількість балів:			147		
147:100=1,47. Студент набрав Х балів; Розрахунок: Х:1,47 = загальна кількість балів.					

14. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота студентів з курсу «Основи корпоративного управління» передбачає застосування сучасних методів та новітнього інструментарію для проведення комплексного дослідження за обраною тематикою. Завдання для самостійної роботи сформовані з врахуванням різновекторного цілеспрямованого пошуку інформації, спонукають студентів до її систематизації, аналізу, узагальнень, вчать робити аргументовані висновки.

Самостійна робота студента полягає в написанні навчально-дослідних завдань (рефератів) за тематикою з наведеними питаннями, щодо розкриття основних теоретичних положень теми. В роботі студент повинен розкрити основні аспекти понятійного апарату, застосовуючи енциклопедії та словники, застосувати порівняльний аналіз з іншими практиками, різні методи оцінки та зробити відповідні висновки щодо застосування вивченого на практиці. Обов'язково студент повинен вказати на джерела літератури, якими користувався, по тексту зробити посилання та оформити у відповідності вимог до наукової продукції (ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення»).

Виконана самостійна робота студента буде обговорюватись в аудиторії та оцінена за стобальною системою.

Критерії оцінювання:

- ✓ бути розкритою й актуалізувати окремі теоретичні і практичні аспекти – 1 бал;
- ✓ містити певні елементи новизни та наукову, навчальну й практичну спрямованість і значимість за досліджуванним напрямком – 3 бала;
- ✓ демонструвати достатню компетентність студента в розкритті питань, що досліджуються – 1 бал.

Обов'язковою умовою є презентація. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5 балів.

15. Форми проведення поточного, рубіжного (модульного) контролю та критерії оцінювання.

Поточний модуль відбувається на практичних (семінарських) заняттях у вигляді виконання індивідуальних завдань-кейсів, обговорення ситуацій, вирішення проблем, побудова стратегій розвитку, обґрунтування ситуацій із практики, виконання конструктивних проектів, зокрема підготовка курсового проекту по індивідуальній темі та об'єкту дослідження, використання ігор-розминок.

Максимальна кількість балів - 10 балів.

Рубіжний (модульний) контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді виконання індивідуальних завдань-кейсів у формі презентації за тематикою самостійного вивчення матеріалу відповідного змістового модуля (5 хв. зі слайдами). Тематика завдань вибирається студентом у прив'язці до теми наукового дослідження і в кінцевому випадку має слугувати розширенню знань, навиків та можливостей, необхідних для написання дисертації. Під час рубіжного (модульного) контролю оцінюються такі компоненти:

- Правильність та швидкість відповіді студента – 10 балів
- Активність у розкритті та захисту наукової теми дослідження – 5 балів
- Актуальність та науковість авторських робіт – 5 балів
- Творчий підхід до дослідження та виконання вправ – 5 балів

Максимальна кількість балів – 25 балів.

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

У відповідності до робочої програми навчальна дисципліна викладається упродовж одного семестру.

По закінченню семестру проводиться іспит.

Іспит відбувається у формі виконання індивідуального екзаменаційного білета. Білет у себе вміщує теоретичні питання та практичне завдання, що відповідає типовим ситуаціям, які супроводжують діяльність підприємства.

Тривалість іспиту – 2 академічні години.

17. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю

1. Сутність поняття «корпоративне управління».
2. Поняття акції і її основні властивості.
3. Корпоративний сектор, як основа сучасної економіки України.
4. Корпоративні відносини та корпоративні інтереси.
5. Порядок створення, збільшення і зменшення статутного капіталу.
6. Принципи сучасного корпоративного управління.
7. Учасники процесу корпоративного управління.
8. Основні майнові права акціонерів.
9. Типи акціонерних товариств, їх спільні та відмінні риси.
10. Доцільність концентрації капіталу у вигляді придбання контрольного пакета акцій одного акціонерного товариства.
11. Основні завдання органів корпоративного управління.
12. Періодичність скликання загальних зборів, спільні та відмінні риси чергових і позачергових загальних зборів акціонерного товариства.
13. Переваги та недоліки акціонерної форми організації підприємства.
14. Право скликання загальних зборів акціонерів. Зміни до порядку денного загальних зборів.
15. Шляхи та порядок створення сучасного акціонерного товариства.
16. Процедура голосування на загальних зборах акціонерів. Бюлетені для голосування.
17. Поняття моделі корпоративного управління та їх види
18. Англо-американська модель корпоративного управління.
19. Формування української моделі корпоративного управління.
20. Порядок внесення та прийняття змін і доповнень до статуту.
21. Німецька модель корпоративного управління.
22. Вертикальна та горизонтальна підпорядкованість і взаємодія виборних органів акціонерного товариства.
23. Японська модель корпоративного управління.
24. Особливості українського корпоративного управління.
25. Міжнародні стандарти корпоративного управління та їх структура.
26. Доцільність випуску привілейованих та простих акцій, їх оптимальні співвідношення.
27. Корпоративний контроль.

- 28. Корпоративна культура, як важливий сучасний чинник ефективного корпоративного управління підприємствами.
- 29. Наглядова рада акціонерного товариства, необхідність її створення.
- 30. Принципи корпоративного управління Ради Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР).
- 31. Правління АТ (особливості створення і діяльності). Корпоративні комунікації
- 32. Законодавче забезпечення створення та діяльності вітчизняних акціонерних товариств.
- 33. Ревізійна комісія АТ (створення і функції).
- 34. Корпоративний секретар та його функції в системі корпоративного управління.
- 35. Порівняльна характеристика прав власників простих і привілейованих акцій.
- 31. Компетенція і порядок проведення загальних зборів акціонерів.
- 36. Суб'єкти корпоративного управління.
- 37. Підстави та порядок ліквідації акціонерного товариства.
- 38. Місце Фонду державного майна України в сучасній системі корпоративних відносин в Україні.
- 39. Практична реалізація прав та управління акціонерним товариством.
- 40. Залежність прав акціонерів від розміру пакету акцій.
- 41. Методики оцінки ефективності корпоративного управління.
- 42. Сутність та складові елементи корпоративної соціальної відповідальності.
- 43. Депозитарна діяльність. Структура депозитарної системи в Україні.
- 44. Корпоративний сектор держави та його структура.
- 45. Система органів державного регулювання корпоративного сектору в Україні.
- 46. Механізм управління державними корпоративними правами.
- 47. Цінні папери акціонерного товариства.
- 48. Правове регулювання переходу права власності на акції.
- 49. Особливості реалізації державою права на участь в управлінні акціонерним товариством.
- 50. Реорганізація акціонерного товариства, процедура її проведення та види.

18. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (див.: Робоча програма дисципліни).

19. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

20. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Балабаниць А. В., Горбашевська М. О., Кислова Л. А., Мацука В. М. Корпоративне управління : навч. посіб. Маріуполь: МДУ, 2019. 234 с.
2. Горинь М. О. Корпоративне управління [Текст] : навч. посіб. / М. О. Горинь, О. С. Сенишин, Н. С. Чопко ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. - 641 с.
3. Гудзь О. Є Корпоративне управління : навч. посіб. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2019. 123 с.
4. Євтушевський В. А. Основи корпоративного управління : навч. посіб. / В. А. Євтушевський. — Київ : Знання-Прес, 2002. — 317 с
5. Корпоративне управління: навч. посіб. для студ. магістратури спеціальності 073 «Менеджмент» / уклад. : А. О. Дегтяр, Л. І. Колесник. — Харків, 2019. — 240 с.
6. Мальська М. П., Мандюк Н. Л., Занько Ю. С. Корпоративне управління: теорія та практика : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 360 с.
7. Пуртов В. Ф., Третяк В. П., Кудінова М. М. Корпоративне управління : підручник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 364 с.

Допоміжна:

8. Гриньова В. М., Попов О. Є. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні: монографія. Харків: Вид. ХДЕУ, 2003. 324 с.
9. Деева Н. Е. Корпоративне управління і фінансовий ринок: проблеми теорії та практики: монографія; Нац. акад. наук України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк: Ін-т економіки пром-сті НАН України, 2011. 523 с.
10. Должанський І. З., Ягнюк І. М. Стратегія управління діяльністю підприємства на основі збалансованої системи показників : монографія. Донецьк : СПД Купріянов В. С., 2018. 213 с.
11. Корпоративне управління : навч. посіб. / за ред. Н. О. Сімченко ; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». Київ : НТУУ «КПІ», 2012. 444 с.
12. Корпоративне управління в Україні: процеси формування та розвитку [Текст] : монографія / за ред. проф. Н.А. Хрущ. — К. : Каравела, 2012. — 300 с.
13. Національна економіка [Текст] : підручник / П. В. Круш, С. О. Тульчинська, М. В. Шашина, О. А. Підлісна за ред. П.В. Круша. — 3-тє вид. — К. : Каравела, 2011. — 448с.
14. Сумець О. М. Стратегії управління бізнесом : навч. посіб. Харків : Планета-Прінт, 2018. 120 с.
15. Спасибо-Фатєєва І. В. Корпоративне управління: монографія; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2007. 498 с.

Електронні ресурси:

1. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Офіційний сайт ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». URL: <http://ief.org.ua>
4. Інтернет-портал для управлінців Management.com.ua. URL: <https://www.management.com.ua/>
5. Східно-Європейський журнал передових технологій URL: <https://jet>
6. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Кабінет Міністрів України. URL: [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua).

